

Almanacka 2013

med bilder från det gamla Malax

Almanackan är utgiven av **Malax museiförening r.f.** och **Lions Club Malax** Årgång 18.

Vy från Övermalax. Bilden är från lantbruksutställningen i Malax 30.6–2.7.1950. Malax Lantmannagille firade 50-årsjubileum med stor utställning av nya maskiner, djur och hemslöjd. I Församlingshemmet fanns textilier utställda och många fick pris för sina alster. Bakom Handelslaget syns de stora tälten i bakgrunden. Från Malax Samskola, inhyst i Karl Fredmans hus, hade 1950 för andra gången en klass fått avgångsbetyg efter tre år i skolan. De tre gårdarna finns kvar 2013, men runtom har Övermalax centrum vuxit upp. /Uppg.: Siri Hagback.— Foto Ida Malmberg 1950. Malax museiförening; skanning 2010 från Sven Riskas bild.

Kyrkbacken
i Malax

Aanacko 2013

Almanackan 2013, med bilder och texter från det gamla (primär-) Malax, är den 18:e i ordningen som utges av Malax museiförening och Lions Club Malax. Bilder och texter torde ge lärdom och eftertanke för framtiden.

Förutom svartvita månadsbilder presenteras varje månad en liten bild i färg, som anknyter till årstid eller museiverksamhet på något sätt. Som ifjol finns även i år "kom-ihåg-tider" för museiföreningens evenemang och museernas öppethållningstider.

Redaktionen tackar för bildförslag för *Aanacko*. Föreslagna bilder som inte rymts med kan bli aktuella ett nytt år.

Ett Gott År 2013 tillönskas alla! Tack till annonsörerna för gott stöd! Annonserna görs även i år enhetligt i svartvit form för att mera framhäva "den kulturella delen" och för att *Aanacko* inte ska bli för färgbrokig. Inkomna medel av försäljningen går till välgörande ändamål i Lions Clubs regi och till museiföreningens kulturverksamhet.

Lions Club Malax Malax museiförening

Ansvariga utgivare: Malax museiförening rf och Lions Club Malax rf. *Almanackans innehåll och utformning:* Nina Falk (kalendergranskning, korrektur), Britt-Helen Flemming (kassör/kalendergranskning), Kent Herrgård och Martin Smedback (annonser, distribution), samt Göran Strömfors (sammanställning, layout, färgbilder om ej annat namn nämns). – En del bildtexter baserar sig sgs. helt på uppgifter/text som andra personer gett/skrivit och då har dessa personers namn nämnts vid bildtexten.

Fjölårets Aanacko-bilder

Oktober 2012: Inga Hagman tror att pojkarna är fr.v. John Bonn, Erik Bonn, okänd, okänd, okänd, Ivar Herrgård och Valter Herrgård.

Aanacko-bilderna 2013

Har du kompletterande uppgifter om årets månadsbilder (namn på personer o.dyl.)? Kontakta i så fall Malax museiförening/Nina Falk, email: nina_falk@hotmail.com eller tel. 050-3003234. Bland uppgiftslämnare utlottas tre exemplar av *Aanacko 2013*!

Bilden
visar julgatan
i Övermalax
år 2011.

Julgator
med julgranar
i lyktstolparna
har iordningställt
årigen i Ytter-
och Övermalax
av Lions Club
Malax.

Utvandraren Alfred Malmberg från Övermalax

Emigrationen från Österbotten och Malax har blivit intressant att studera. I min stora släkt i Malax finns många emigranter till Sverige och Amerika. Min mor **Jenny**, född **Nyberg** (1912–2003) i Klockarbacken, fick uppleva att tre syskon for till Amerika i början av 1900-talet, och min farsfars bror **Erik** for samma väg.

Även om man lämnar släkt, vänner och uppväxtplats för en ny start i ett främmande land, så kommer alltid rötterna och känslan för hembygden att leva kvar. Jag följde mina föräldrar som 4-åring när de den 19 januari 1941 satte sig på tåget ned till Åbo för att så småningom hamna i Torsåker, 5 mil väster om Gävle i Gästrikland. Bara en månad efter ankomsten föddes min syster Ulla-Maj.

Trots att mina första minnen från Malax eg. är skapade av mina föräldrars berättelser, har Malax alltid känts som min egen hemort. För min pappa var det bland det viktigaste i livet, minnena från uppväxttiden på 1920–1930-talet. På äldre dar kom vi att prata mycket om det, och jag fick inblick i hans liv också via hans dagböcker och gamla fotografier. Den här skildringen kretsar kring vad som formade hans liv och intressen ifrån tiden i Över-Malax Ungdomsförening runt 1930.

Pappas far var "Päris-Joss", **Johannes Malmberg** (1875–1951) från Pärisgränden i Vias. Han var en välkänd småbrukare och hästhandlare och sysslade även med import- och exportverksamhet tillsammans med sin syster **Anna**. När deras fartyg *Vestkusten* gick under 1913 i en seglats från Vasa och Anna drucknade påverkades farfar starkt. Senare köpte han på 1920-talet en skuta med en Molpebo och bedrev handel och smuggling med den. Min pappa fick som 13-åring följa med första gången 1925 på en resa till Härnösand, en stark upplevelse.

Längre tillbaka fanns pappas farfar, **Vilhelm Malmberg** (1842–1918) som också var knuten till havet. Han tillbringade en del av sin ungdomstid på storredaren Ericssons skutor som gick på Australien. När han gick iland gifte han sig med **Anna-Lisa Karlsdotter Perjus** (1854–1887) från Över-Malax, men blev aldrig en självständig ägare av svärföräldrarnas hemman. Det

gick direkt över till min farfar och hans bror Erik. Efter att Erik emigrerat till Amerika löste farfar ut honom från hemmanet i Pärisgränden 1907. Där föddes pappa 28 april 1912.

För mig blev mötet med min farfar sommaren 1945 efter kriget av stor betydelse. Jag fick följa med ut till Yttarlandet och hans gamla stuga sedan 1920-talet, och det skapade min känsla för Malax och jag förstod då hur stark pappas känsla var för hembygden. 1963 köpte pappa Sandgrund där *hans* farfar haft en liten stuga med tre andra "gubbar" vid förra sekelskiftet. Där hade pappa varit med sin farfar och bror under 1:a världskriget och fått känslan för Malax skärgård. Där har mina barn och barnbarn fått vistas under somrarna och utvecklat samma känsla för Malax skärgård.

Den här långa inledningen förklarar bakgrunden till min pappas personlighet. Han levde i mycket i sina förfäders spår, samlade på sig en mängd historier från sin far och de gamla i byn och upplevde att han

Johannes Malmberg med hustrun Johanna samt barnen Johannes, Edit och Alfred omkring 1920. Högra bilden visar Alfred Malmberg år 1933, då 21 år gammal.

Hemgården i Pärigränden med familjen 1932.

var nästa länk i kedjan. Hans krönika över Perjus-släkten går tillbaka till 1700-talet då släkten bodde på Vargö, numera Bergö. I den har han samlat berättelser som visar hans stora intresse för sina rötter.

Efter 6-årig skolgång i Vias folkskola med **Mattias Mattlar** 1925 arbetade han på gården i Pärigränden. Om den tiden har han berättat i *Ett bondeår i Österbotten när seklet var ungt*. Det var många gånger ett hårt arbetsliv som kom att prägla hela hans livsinställning. Arbetet var nödvändigt, men det gav också den största tillfredsställelsen för honom. Och inställningen till arbete var viktig när han i Torsåker övertagit ett hemman som tre tidigare ägare gått i konkurs på. Genom hårt arbete utvecklade han det till ett bärkraftigt, modernt jordbruk.

Grunden lades när han vintern 1929–30 genomgick kurser på Kors-holms Lantmannaskola, och i Sverige var han betydligt mer utbildad och erfaren än sina grannar i socknen. Bl.a. byggde han Torsåkers första bastu, populär även bland grannarna. Likaså den första sädestorken efter finsk modell. Han var den förste att köpa skördetröska och skapade större skiften genom täckdikning, som han för hand hade gjort på den inköpta 9 tunnland stora åkern i Paxal, Malax.

Pappa deltog sedan 17-årsåldern med stor lust i ungdomslivet i Över-Malax och han nämner i sin levnadsberättelse att han ett år besökt 78 danskvällar i Malax och socknarna runt omkring, ända ned till Molpe. Hans fotoalbum med bilder tagna med hans enkla lådkamera visar flera aktiviteter i Ungdomsföreningen och Logen. Men han stannade inte enbart i Malax. Med **Torsten Lindgård** (Adam i Vasabladet; 1907–1977) företog han i juni 1932 en 70-mila cykelfärd från Umeå till Sundsvall varvid de besökte emigrerade släktingar och vänner i byarna. Att detta senare lockade till en emigration till Sverige var inget märkligt.

Pappa och Torsten "Adam" Lindgård på cykelfärden 1932.

Pappa engagerade sig inte bara i Ungdomsföreningen, som var viktigast, utan också som nykterist i IOGT-logen, där han vid ett nykterhetsmöte kom att träffa min mor Jenny Nyberg från Klockarbacken med förlovning 1933 som följd. Pappa var också politiskt aktiv och hade en stark känsla för demokratiska värden. När inbördeskriget mellan de liberala och fascisterna under **Franco** bröt ut i Spanien var han beredd att åka dit som frivillig,

men mamma hindrade honom! De gifte sig i augusti 1935 och äktenskapet varade över 67 år till bådas bortgång 2003, 91 år gamla.

1938 begav sig pappa till Sverige och cyklade runt i mellan-Sverige letande efter ett lagom passande jordbruk, men fann inget lämpligt. Så kom kriget och han placerades större delen av kriget i svenska bataljonen på Åland. Vid krigsslutet i mars 1940 låg de som reserver nära frontlinjen i öster. Krigsupplevelsen förstärkte hans pacifistiska inställning och i Sverige anslöt han sig till Freds- och Skiljedomsföreningens avdelning i Torsåker.

När fortsättningskriget startade 1941 kallades många emigrerade finländare tillbaka från Sverige. Vi hade fått uppehållstillstånd till 1943 men många andra saknade det och det var familjefäder som sålt sina hemman i Finland och flyttat för gott. De kände till pappa och kontaktade honom vid utvisningsshoten och bad om hans hjälp. Pappa kontaktade **Ture Nerman**, en känd nazistmotståndare och bad om råd. Denne förmedlade kontakt med advokaten **Georg Branting** (Hjalmar Brantings son), och pappa sökte även upp statsministern **Per Albin Hansson** 1942 vid ett valmöte, men fick ingen respons från honom. Advokaten föreslog då en skrivelse i "nådeansökansform" till **kung Gustav V** och pappa samlade ihop ett 30-tal namn av de berörda. Kungen beslöt på grundval av denna att de utvisningshotade som *erhållit tillstånd att köpa svensk jord också skulle ha rätt att stanna och bruka den*. Och så blev det.

Alla de kontakter pappa fick med de många emigrerade öster-bottningarna ledde till att han fick idén att bilda en invandrarförening för dem för att återuppleva gemenskapen från ungdomstiden i Österbotten och ungdomsföreningarna. I ett upprop i Vasabladet 1947 föreslog han detta och ett 70-tal anmälde sig, men tyvärr spridda över hela Sverige. Han lade tillfälligt ned planerna men kontaktades julen 1947 om att återuppta försöket, och midsommaraften 1948 samlades 70 personer i vårt hem i Torsåker för att bilda den första invandrarföreningen: Svensk-Österbottningar i Sverige. Pappa hade utarbetat stadgar utifrån ungdomsföreningarnas verksamhet i Malax. Syftet var att samlas för att uppehålla sin kultur från hembygden och söka skapa kontaktformer med den. Han valdes till ordförande de första fyra åren, och föreningen är aktiv ännu. Den har nu över 25 systerföreningar i Sverige inom FRIS samordningsorganisation.

Inför utflykten till Öjna 26 augusti 1932.

Pappa engagerade sig också i Torsåkers Nykterhetsförening och i Bygdegårdsföreningen där han donerade medel så att den kunde köpa in en gammal biograf, som han och övriga rustade upp till en bygdegård. Många andra insatser gjorde han också för vänner och landsmän när de kom till Sverige. Allt inspirerat av uppväxttiden i Malax och gemenskapen därifrån i olika verksamheter. Han fick också motta flera utmärkelser, bl.a. Svensk-Finlands Folktings förtjänstmedalj och han kallades till hedersmedlem i FRIS och den egna föreningen.

Mina föräldrar behöll hela sitt liv malaxdialekten vid samtal inom familjen. Den var deras identitet! Pappas livsinställning kan sammanfattas av slutorden på ett hälsningstal i sin egen förening han höll 1950: *Själv har man också blivit tudelad, man åker hem till Finland, men man åker också hem till Sverige*.

Bengt Malmberg

Skribenten är son till Alfred Malmberg. Han är pensionerad lektor vid gymnasieskolan i Uppsala och intresserad av släktforskning.

– Det gamla nyårskortet ovan har sänts från Tienhaara 30.12.1924 till prostén Wilhelm Fontell. Det har poststämpats i "MALAKS" 1.1.1925. Malax museiförenings samlingar.

Anteckningar

	Måndag	Tisdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lördag	Söndag
1		1	2	3	4	5	6
2	7	8	9	10	11	12	13
3	14	15	16	17	18	19	20
4	21	22	23	24	25	26	27
5	28	29	30	31			

Verkstadvägen 3, Övermalax
Tfn 3470 277, fax 3470 428
e-mail: callesbrod@co.inet.fi

Gamla båthus i Åminne – ett nationellt värdefullt kulturmiljöområde!

1 Nyårsdagen
6 Trettondagen
18 Böndagen
27 Minnesdagen för
 förintelsens offer

Utgivare: Malax museiförening rf
och Lions Club Malax

Och nu är det vinter! En strålande dag i månadsskiftet februari-mars 1940. Framför brokvisten i Långåminnen står Elna Gullman med sina pojkar Åke (på skidor) och Gabriel (på kälken) samt barnens kusiner Holger Gullman och Elsie Berg (g. Törnqvist). / Uppgifter: Elsie Törnqvist – Foto Vilhelm Törn. Malax museiförening; skanning 2010 från Elsie Törnqvists bild. – [Färebilden: gammalt vykort ur museiföreningens samlingar.](#)

Februari 2013 – Göjemånad

	Måndag	Tisdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lördag	Söndag
5					1	2	3
6	4	5 	6 	7	8	9	10
7	11	12	13	14	15	16	17
8	18	19	20	21	22	23	24
9	25	26	27	28 			

Anteckningar

[illegible]

Kb Sanifast Ky

Bygger nytt, målar och renoverar

**Fullständig fastighetsservice,
även jour 24 h.**

Sami, tel. 0500-324120 www.sanifast.fi

Långfors kvarn

- 3 Kyndelsmässodagen
5 Runebergsdagen
6 Samiska nationaldagen
10 Fastlags söndagen
12 Fastlagstisdagen
14 Alla hjärtans dag
28 Kalevaladagen,
den finska kulturens dag

Utgivare: Malax museiförening rf
och Lions Club Malax

Mattväft klipps i Nämndesbacka hos Baddar på 1920-talet Fr.v. två systrar Branting, ”Pikku” Vendla Smeds, Hugo Smedlund, August Baddar, okänd, Ingrid Ekvall, okänd, och Einar Smedlund. Då kläderna förr blev slitna blev de ofta väft i trasmattor. Till vintern täcktes hela stuggolvet med mattor, som delvis utestängde kylan. Ränderna gjordes av hårgarn i olika färger och sammanställdes av väverskan. Det var svårt att få samma färgnyans då man kopierade en mattrand. Färgningen måste då lyckas helt. Ovan en randning som Hilma Perjus (1901–1994) vävt. Mattan ingår i Karl-Gustaf Dahlstens mattsamling. Museiföreningen äger också många trasmattor. /Text: Karl-Gustaf Dahlsten – Okänd fotograf, bilden troligen tagen med August Baddars kamera. Malax museiförening; skanning 2005 från Krister Smedlunds bild. – Nertill två påskkort ur museiföreningens samlingar samt en påskbrasa vid ”Jossas i Viddji”.

Mars 2013 – Vårmånad

	Måndag	Tisdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lördag	Söndag
9					1	2	3
10	4	5	6	7	8	9	10
11	11	12	13	14	15	16	17
12	18	19 	20	21	22	23	24
13	25	26	27	28	29	30 	31

Anteckningar

Vi finns där kunderna finns

LokalTapiola Österbotten
Vasa 320 8400
Övermalax 365 4304

- 8 Internat. kvinnodagen
- 17 Marie bebådelsedag
- 19 Minna Canth-dagen, jämställdhetsdagen
- 20 Vårdagjämningen
- 24 Palmsöndagen
- 29 Långfredagen
- 30 Ålands demilitarisering och neutralisering
- 31 Påskdagen, sommartiden börjar

Utgivare: Malax museiförening rf och Lions Club Malax

Pojkar från Junkaisbränno på cykelutfärd i slutet av 1920-talet. Fr.v. Viktor Berg, Gunnar Grönroos, Jonas Qvist, Emil Genberg och Elis Genberg. Viktor Berg var skyddskårist (jägarfältväbel) och en av två Malaxbor*) som fick utbildning i Tyskland före frihetskriget/inbördeskriget. Till julen 1936 satte han upp ett julkors vid hemmet, vilket var ovanligt den tiden. Några dagar senare, 2 januari 1937, drunknade han vid Rävgrund. Hans grav på Marie begravningsplan (Grävna) pryds av en mäktig natursten, som bl.a. August Ahlskog (också skyddskårist) sökte fram. – Gunnar Grönroos var mjölnare vid "Åddas kväene" och Jonas Qvist samt Emil och Elis Genberg var alla jordbrukare. / Uppgifter: Elsie Tömqvist och Nils-Erik Nykvist. – Okänd fotograf; Malax museiförening; skanning 2004 från Hjördis Laxells bild.

*) **August Moberg** (15.2.1896, Bränno, Yttermalax – 1961, Borgå) fick också jägarutbildning i Tyskland. Då han värvades arbetade han på ett korvmakeri i Vasa. Han kom hem med jägarnas huvudtrupp den 25 februari 1918, kastades omedelbart in i frihetskriget och befordrades till fältväbel. Efter kriget tjänstgjorde han i olika truppförband. Vid vinterkrigets utbrott utnämndes han till kommandör för Avd.btl 19, deltog i striderna vid Viborgska viken och befordrades till major. Under fortsättningskriget var han bataljonskommendör i IR 24 och deltog bl.a. i Kollaastriderna. Efter kriget bosatte han sig i Borgå och tjänstgjorde där bl.a. som kommunal alkoholispektör. Han är begravnen i Borgå. / Text: Nils-Erik Nykvist.

April 2013 – Gräsmånad

	Måndag	Tisdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lördag	Söndag
14	1	2	3	4	5	6	7
15	8	9 	10	11	12	13	14
16	15	16	17	18	19	20	21
17	22	23	24	25	26	27 	28
18	29	30					

Anteckningar

- 1 Annandag påsk
- 9 Mikael Agricola-dagen, finska språkets dag
- 27 Nationella veterandagen
- 28 Ålands flaggas dag

- värnar om kulturarvet

----- Viktor Bergs minnesplatta på gravnen vid Marie begravningsplats (Grävna) i Malax -----

Utgivare: Malax museiförening rf och Lions Club Malax

Långåminne skola 1933–1934. I Långåminne skola ordnades en utfärd till Åminne den sista dagen på terminen den 26 maj 1934. I Åminne fotograferades eleverna av fotografen Ida Malmberg i hennes ateljé, som fanns på vinden i hennes hem, det hus som sedan blev Ellen och Erik Karlssons hem. **Rad 1 nerifrån fr.v. :** Lydia Gullfors, Milda Liljekvist, Elsa Liljekvist, Elli Ånäs, Rakel Långkvist och Erik Mattson. **Rad 2 fr.v.:** Holger Gullholm, Lennart Sjöholm, Alfons Gullholm, Gustav Långkvist, Levi Hallin, Helge Långkvist och lärarinnan Ida Mattson. **Rad 3 fr.v.:** Aili Friberg, Arvid Svevar, Magnus Storback, Alli Friberg, Ragnar Vidlund, Elias Storback (stupade i kriget), Sylvi Jönn. Lärarinnan Ida Mattson var född i Malax och gift med Bertil Mattson som också var lärare i Långåminne skola. Text Siri Hagback.– Foto Ida Malmberg. Malax museiförening; skanning 2012 från Holger Gullholms bild. Gullholm har också identifierat eleverna.

Maj 2013 – Blomstermånad

	Måndag	Tisdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lördag	Söndag
18			1 	2	3	4	5
19	6	7	8	9 	10	11	12
20	13	14	15	16	17	18	19
21	20	21	22	23	24	25	26
22	27	28	29	30	31		

Anteckningar

- 1 Första maj, valborgsdagen, det finländska arbetets dag
- 9 Kristi himmelsfärdsdag, Europadagen
- 12 Mors dag, Snellmansdagen, finskhetens dag
- 19 De stupades dag, Pingstdagen

Utgivare: Malax museiförening rf och Lions Club Malax

NESTE OIL

Pappadagis

Strandvägen 1521
66100 Malax
tel: 06-3651713

**Café - Biltvätt
Verkstad - Däckservice**
Välkommen!

Kvinna iförd
järnåldersdräkt
i arkeologi-
utställningen
vid Brinkens
museum.
Foto:
Nina
Falk

Foto Maggan Lindholm

13 maj: talkotträffar börjar vid Brinkens museum kl. 18
16 maj: talkotträffar börjar vid Kvarkens båtmuseum kl. 18
28 maj: Vandring längs Järnåldersleden, samling vid Malax kyrka (klockstapeln) kl. 18.

Skogsplantering på Trutskär omkring 1962. Ett hål för plantan stöttes i marken, som ofta var ristäckt och stenbunden. Sysslan sköttes av både män och kvinnor. Kvinnorna bar två ämbar, ett för plantorna och ett för den sand, som skulle packas runt plantrotten. Ett par män bar ut sand till kvinnorna. Männen längst till vänster är Evald Holmgren och Ivar Laine. Bland kvinnorna finns Ines Hägen, Sandra Nyhaga och Aina Tuvas. Långbyxor hade inte ännu blivit en naturlig arbetsdräkt för kvinnor! / Text: Kerstin Hägen – Okänd fotograf (bilden troligen tagen med Evald Holmgrens kamera); Malax museiförening; skanning 2012 från Kerstin Hägens bild.

Juni 2013 – Sommarmånad

	Måndag	Tisdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lördag	Söndag
22						1	2
23	3	4 	5	6	7	8	9
24	10	11	12	13	14	15	16
25	17	18	19	20	21	22 	23
26	24	25	26	27	28	29	30

Anteckningar

- 4 Försvarets fanfest
- 5 Världsmiljödagen
- 9 Ålands självstyrelsedag
- 21 Sommarsolståndet
- 22 Midsommardagen,
Finlands flaggas dag

15 juni: **Båtens dag**
vid Kvarkens båtmuseum
25 juni: Museerna öppnar för
sommarsäsongen

Utgivare: Malax museiförening rf
och Lions Club Malax

BREDASTE SORTIMENTET I NEJDEN!

Järn & Inredning

Nichlas 020 7691 205
Torbjörn 020 7691 206

Lantbruk

Thomas 020 7619 209
Kenneth Asp 020 7691 214

Byggmaterial

Michael 020 7691 207
020 7691 208

Livsmedel

Kenneth Sten 020 7691 203
020 7691 204

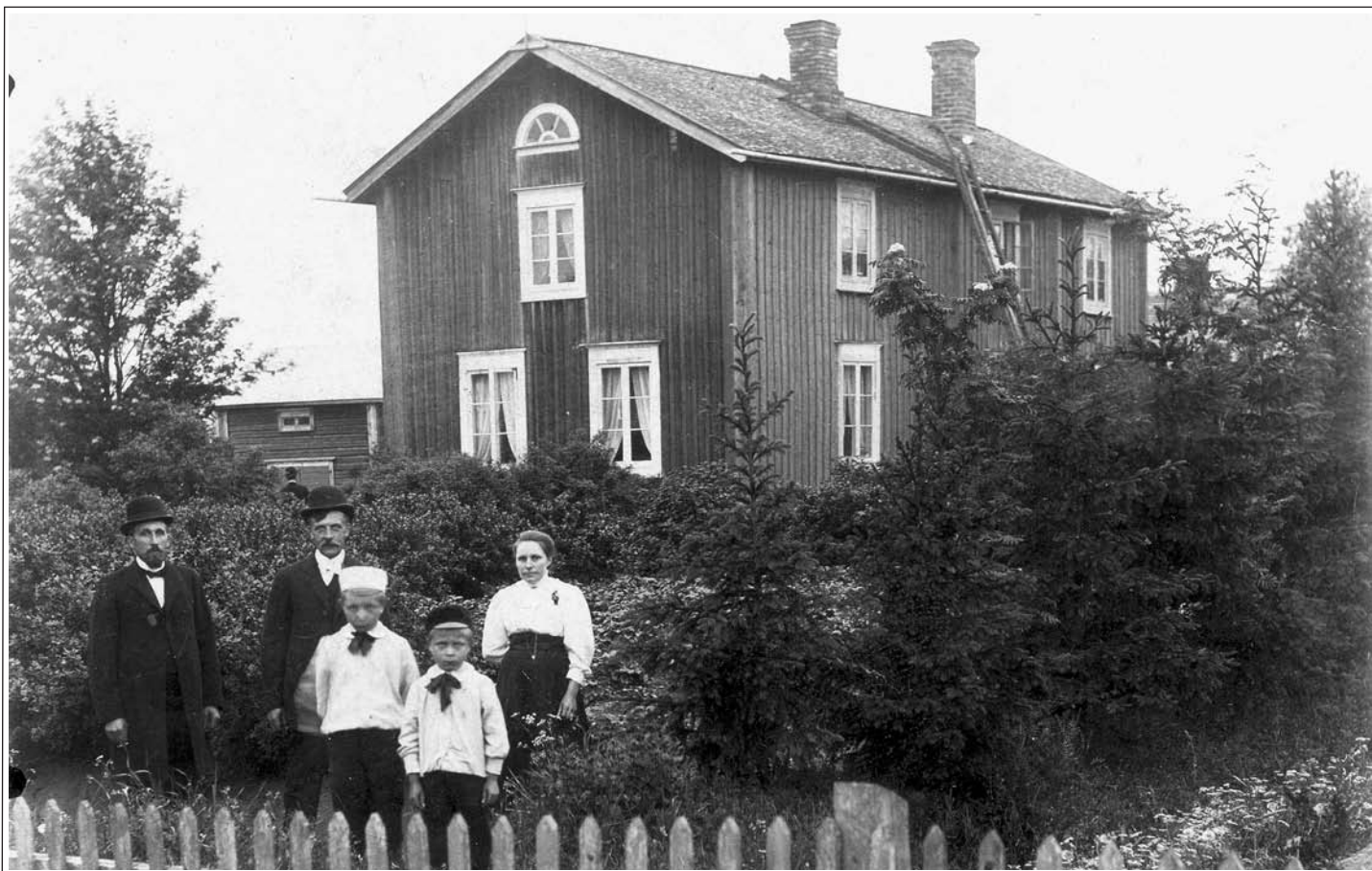
K-LANTBRUK

stenco

tfn. 020 7691 200 info@stenco.fi www.stenco.fi

KVARKENS
BÅTMUSEUM

Gustav Klockars bondgård i Klockarbacken ca 1910. I förgrunden Gustav (1877–1956), hustrun Stina Lisa Eriksdotter, f. Köping (1875–1948), söner Helge (1902–1978) och Torsten (1904–1952). Mannen till vänster är Isak Granlund. Gården flyttades i samband med nyskiftet 1920 till Börängen, då man också byggde till en framstugudel. Nuvarande hemmansägare är Matthias Klockars. Text: Matthias Klockars. – Foto: Selma Boström. Malax museiförening; skanning 2010 från Matthias Klockars bild.

Juli 2013 – Hömånad

	Måndag	Tisdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lördag	Söndag
27	1	2	3	4	5	6 	7
28	8	9	10	11	12	13	14
29	15	16	17	18	19	20	21
30	22	23	24	25	26	27	28
31	29	30	31				

Anteckningar

Välj
banken
som ger
bonus.

VASA
ANDELSBANK
Malax-kontor 010 2563775

Brinkens museum.
Foto Maggan Lindholm

6 Eino Leino-dagen,
diktens och
sommarens dag
23 Röt månaden börjar
27 Sjusovardagen

14 juli: Hembygdsdag
vid Brinkens museum

Utgivare: Malax museiförening rf
och Lions Club Malax

Mjölkbil till Stuckis mejeri. Foto Holger Gullholm. Fotograferat 1938 vid Gullholms gårdarna i Hapneholmen. Den här bilen, en Ford 4 lastbil på ca 3 ton, var den första som körde mjölk till Stuckis mejeri. Bilen ägdes av Torsten Fant, troligen i bolag med brodern Jakob. Mjölklinjen började i Helenelund och i Hapneholmen stod mjölkleverantörer från Kråkbacken, Molapne och Hapneholmen och väntade med sina hinkar. De tömdes ur i mejeriets hinkar, som fanns på flaket. Stuckis mejeri tillverkade ost och Torsten körde även ost från mejeriet. – Personerna på bilden är Elin Widlöf, Elin Östermalm med John Gullholm på armen, Signe Liljekvist, Viktor Vidlund, Johannes Skog och Karin Gullholm, fotografens mor. Troligen Torsten Fant till vänster om bilen och Jakob som sitter bakom ratten. – Lägga märke till postlådan på stolpen som det under krigsåren kom många brev till från fronten. Det skötte postiljonen Gustav Hallin om. Han körde post i 40 år. / Text: Siri Hagback – Skanning 2012 från Holger Gullholms bild, som donerats till Malax museiförening.

Augusti 2013 – Skördemånad

	Måndag	Tisdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lördag	Söndag
31				1	2	3	4
32	5	6	7	8	9	10	11
33	12	13	14	15	16	17	18
34	19	20	21	22	23	24	25
35	26	27	28	29	30	31	

Anteckningar

23 Röt månaden slutar

10 augusti: sista öppethållningsdag vid Brinkens museum
 11 augusti: sista öppethållningsdag vid Kvarkens båtmuseum
 11 augusti: **Blommornas dag** hålls vid Brinkens museum

Utgivare: Malax museiförening rf och Lions Club Malax

**CNC svarvning, fräsning, svetsning
 CNC sorvaus, jysintä, hitsaus**

www.nimetechnik.fi

NIMETECH Oy Ab
 Magasinvägen 5
 66100 MALAX - MAALAHTI
 ☎ (06) 365 1910
 Fax (06) 365 1912
 GSM 050 557 4820
 E-mail: niklas@nimetechnik.fi

NIKLAS SANDQVIST
 Företagare - Yrittäjä

Foto Maggan Lindholm

Köpings folkskola 1951–1952. Översta raden fr. v. Pauli Paavilainen, Karl-Johan Malm, Karl-Erik Åvall, Ingmar Hagstrand, Klas Damsten, Holger Köping, Björn Fant, Robert Råholm; mellersta raden fr. v. läraren Georg Nylund, Helena Broman, Estrid Strömfors, Helena Sundbäck, Mari-Ann Kullberg, Brita Backman, Agneta Limnell, Klas Berts; nedersta raden fr. v. Einar Sjöstrand, Kajsa Strömfors, Astrid Back, Brita Köping, Mona Storm, lärarinnan Ester Herrgård, Gunnel Lundfors och Mari-Ann Udd. / Uppgifter: Siri Hagback – Foto Ida Malmberg. Malax museiförening; skanning 2012 från Brita Anderssons (f. Backman) bild.

September 2013 – Höstmånad

	Måndag	Tisdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lördag	Söndag
35							1
36	2	3	4	5	6	7	8
37	9	10	11	12	13	14	15
38	16	17	18	19	20	21	22
39 40	23 30	24	25	26	27	28	29

Anteckningar

Aktia

Ortens äldsta bank

Övermalax – Yttermalax
0102475240 0102475250

Köpings skola i Köpingsgränden. Målning (här beskuren) av Bertil Bonns 1981. Tavlan har getts som gåva till skolan den 30 november 1981 av Yttermalax skifteslag. – Skolan invigdes den 2 oktober 1881 av t.f. sockneadjunkten Mauritz Elenius. Följande dag öppnades den av prosten Nordman och inskrivning av 17 elever (15 pojkar och 2 flickor). Senare under terminen tillkom ytterligare 3 elever.

5 Företagardagen
22 Höstdagjämningen
29 Mikaelidagen

8 september:
Europas byggnadsarvsdag/
Museiföreningens evenemang

Utgivare: Malax museiförening rf
och Lions Club Malax

Vedkapning i Langerskogen (Hallonsulan) vid *Fälis*, sent på 1950-talet. Husbonden, Viktor Ekblad, längst till höger, räcker fram långveden, och dottern Eva tar emot klabbarna. ”Kaparen” är okänd. – Tröskverksbolaget i Langerskogen skaffade en vedkap på 1940-talet och drev den med tröskverksmotorn, en luftkyld Olympiamotor. Helge Engren skötte den och kapade ved inte bara åt bolagets medlemmar, utan också åt kommunen, åt skolor och hälsogården i Vias. Hans mor Ester var med och assisterade. Han hade också rätt att tillfälligt anställa folk. Kapningen innebar att vedsågen kom i skymundan. Att *ga ut ett na ved* blev ganska enkelt, ifall det inte var fråga om grov ved, som måste klyvas. / Text: Nils-Erik Nykvist.

– Foto Birger Ekblad; Malax museiförening/Birger Ekblads bildsamling; skanning 2002.

Oktober 2013 – Slaktmånad

	Måndag	Tisdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lördag	Söndag
40		1	2	3	4	5	6
41	7	8	9	10 	11	12	13
42	14	15	16	17	18	19	20
43	21	22	23	24 	25	26	27
44	28	29	30	31			

Anteckningar

- 10 Aleksis Kivi-dagen,
den finska
litteraturens dag
- 24 FN-dagen
Böndagen
- 27 Sommartiden slutar

*Oktoberluften runtom mig är hög.
slätten ligger vid och min.* Ur *Den svenska jorden* av Ralf Norman

Malax ådal – kulturlandskap på riksnivå. Utsikt från *Heljobro*.

Utgivare: Malax museiförening rf
och Lions Club Malax

Ingrid Ekvalls stuga i Nämndesbacken, Övermalax. Ingrid hade tre barn, maken var i Amerika. Personerna på bilden är fr.v. Lydia Smedlund, August Baddar och Edit Smeds (senare Smedlund). – Foto August Baddar (?). Malax museiförening; August Baddars bildsamling; skanning 2012 för *Aanacko*.

November 2013 – Vintermånad

	Måndag	Tisdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lördag	Söndag
44					1	2	3
45	4	5	6 	7	8	9	10
46	11	12	13	14	15	16	17
47	18	19	20	21	22	23	24
48	25	26	27	28	29	30	

Anteckningar

Den finlandssvenska och den svenskösterbottniska vimpeln

P Procons
Smart Profiling

Rullformning av plåt, exenterpresslinjer, svetsavdelning. Ex. på produkter: skjutdörrsystem, kabeldragningskenor, cykelskärmar, stag, trådbockning. Mera information från vår webbsida: www.procons.fi Kontaktuppgifter: Leif Sandqvist

Nu plöjer jag den svenska jorden –
bakom mig ligger tiltan rak!
Visst skär risten! Tunnkloppad härdad
skiljer billen odlingsjord från alv.

Ur *Den svenska jorden* av Ralf Norrman

Kommungården i Köpings

- 2 Alla helgons dag
- 6 Svenska dagen,
Gustav Adolfsdagen
- 10 Fars dag
- 20 Barnkonventionens dag
- 24 Domsöndagen

Utgivare: Malax museiförening rf
och Lions Club Malax

Julen firas hos familjen Smulter i Börängen 1956. Fr.v. Ulla Smulter, Viktor Kull, Clary Smulter (g. Björkell), Oskar Smulter, Roy Smulter, Viktor Fogde och Vendla Kull. Så här minns Clary Björkell julen på 1950-talet: "Kommer inte ihåg så mycket av jularna på 50-talet eftersom jag var så liten. Men jag minns att jag inte fick leka med de fina dockorna som kom från min moster i Sverige. En av dem hänger på väggen bredvid klockan. Bara se men inte röra. Tror att det var ganska vanligt att man gjorde så med "sverigesjulkapparna". Kommer ihåg att vi åt lutfisk med vitsås på julafton. När julbocken dök upp var jag jätterädd, mest att han skulle röva bort mig eller Roy, ifall vi inte varit tillräckligt snälla. Julbocken var klädd i päls och skinnmössa och "skråbockögon". Han hade också en koskälla fäst i bältet och läderstövlar på fötterna. Sen ville han alltid sjunga och dansa med oss. Populäraste ringdans var *Julen, julen, julen är kommen*." – Foto: Georg Brokvist. Malax museiförening; skanning 2012 från Clary Björkells bild.

December 2013 – Julmånad

	Måndag	Tisdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lördag	Söndag
48							1
49	2	3	4	5	6 	7	8
50	9	10	11	12	13	14	15
51	16	17	18	19	20	21	22
52 1	23 30	24 31	25	26	27	28	29

Anteckningar

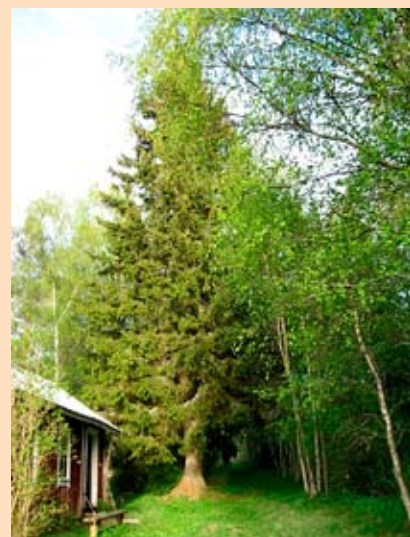
- 1 Första söndagen i advent
- 6 Självständighetsdagen
- 8 Sibeliusdagen,
den finländska musikens dag
- Andra söndagen i advent
- 13 Luciadagen
- 15 Tredje söndagen i advent
- 21 Vintersolståndet
- 22 Fjärde söndagen i advent
- 25 Juldagen
- 26 Annandag jul, Stefanidagen
- 28 Menlösa barns dag
- 31 Nyårsafton

Utgivare: Malax museiförening rf
och Lions Club Malax

Malax
Blomstercenter
Maalahden
Kukkarcenter
(06) 365 1386

**God Jul
och
Gott Nytt
År!**
ö.
Malax musei-
förening
och
Lions Club
Malax

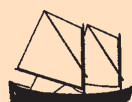

Allmogekultur - Museitradgård - Textilier - Bruksbåtar från Österbotten - Fisketraditioner - Vandringsleder - Arkeologi - Kulturmiljö

Brinkens museum
Malax

Öppethållningstid: se <http://museum.malax.fi/index.html>

Kvarkens båtmuseum
Åminne

MALAX

Järnåldersleden, Storsjön
Fäbodstigen, Molapne

Stigarna, fäbodstugan och fähuset är öppna året om.

Besök museiområdena!

MUSEIFÖRENING rf

Välkommen 2013!

Bilderna fr.v.: lupiner i Orregårdens trädgård vid Brinkens museum (foto Maggan Lindholm), interiör från Kvarkens båtmuseum (foto Göran Strömfors), ståtlig gran invid fäbodstugan vid Järnåldersleden i Nissashaga (foto Siri Hagback 2012).

ETIK

BETRAKTA Din dagliga gärning som ett kall. Sköt det på sätt som skapar tillit och förtroende. Sträva efter att göra Ditt arbete framgångsrikt. Du må betinga Dig skäligen ersättning för Din möda, men icke söka vinna orättmätiga fördelar.

KÖP icke Din framgång på en annans bekostnad. Var lojal mot Dina medmänniskor och ärlig mot Dig själv.

HANDLA alltid osjälviskt. Om tvekan uppstår beträffande riktigheten i Ditt handlingssätt, uppträd så mot Din nästa, som Du önskar att denne skulle uppträda mot Dig.

GÖR vänskap till ett mål, icke till ett medel. Sann vänskap fordrar ingenting för egen del och får aldrig göras beroende av ömsesidiga tjänster.

FULLGÖR Dina medborgerliga plikter. Var lojal mot Ditt land och Ditt samhälle i både ord och gärning.

BISTÅ Dina medmänniskor i deras svårigheter. De sörjande behöver Ditt deltagande, de svaga och nödlidande Ditt stöd.

VAR försiktig med Din kritik och frikostig med Ditt beröm. Bygg upp i stället för att riva ned.

Bästa Malaxbor!

I vår kommun har Lionsklubben verkat i mer än tre decennier. Genom olika aktiviteter som åtnjutit ett gott stöd bland befolkningen har vi kunnat stöda det som står lionismen nära: arbete med ungdomen och den äldre generationen.

Vårt mål är att också framöver genom gott samarbete kunna hjälpa till med en insats där det behövs.

Under åren 1995–2012 har Lionsklubben årligen utsett *Årets Storjetar*. År 2013 kommer *Årets Storjetar* på nytt att utses.

Tack för att du stöder Malax museiförenings och vår verksamhet genom att köpa Aanacko 2013.

Lions Club Malax

Årets Storjetar: 1995 Leif Sjöström, 1996 Mirjam Wahlmann, 1997 Ralf Norrman, 1998 Siri Hagback, 1999 Britt-Helen Flemming, 2000 Niklas Sandqvist, 2001 Toivo Kultti, 2002 Håkan Malm, 2003 Lorenz Uthardt, 2004 Sven och Lars Hemming, 2005 Folke Forsberg, 2006 Johan Carpelan och Mikael Ljungqvist, 2007 Göran Strömfors, 2008 Karl-Johan Sjöström, 2009 Fredrik Smulter, 2010 ingen utsågs till Storjetar, 2011 Håkan Jäntti och 2012 Leif Snellman. Är du intresserad av vår verksamhet? Kontakta då vår president Martin Smedback.